

Kijk naar buiten

Author(s)

de Wit, Hans

Publication date

2013

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

de Wit, H. (2013). Kijk naar buiten. *Folia magazine*, 2012/2013(26), 16-17.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Kijk naar buiten

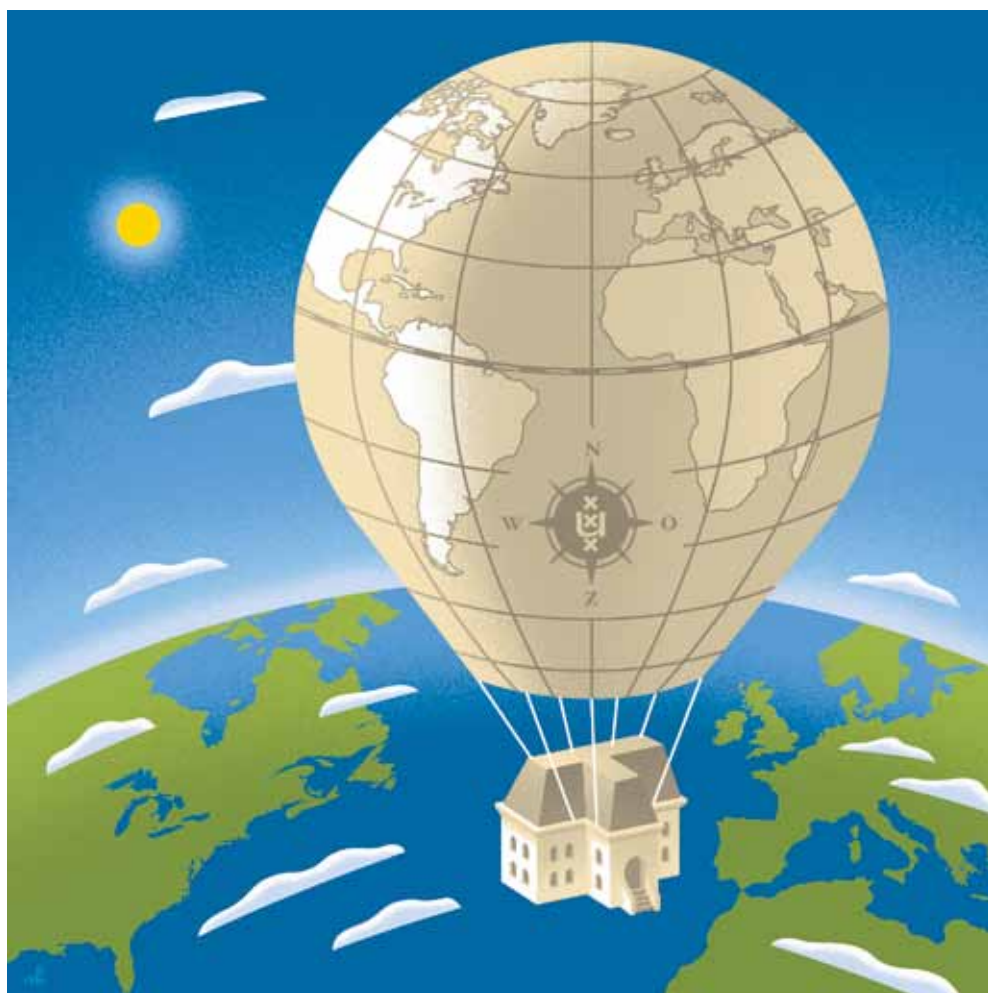
Door te bezuinigen op internationalisering verliest Nederland de aansluiting met de wereldtop, vindt **Hans**

de Wit. illustratie Marc Kolle

het accent naar samenwerking en uitwisseling binnen Europa en met Noord-Amerika en Japan. Midden jaren negentig gingen ook de hbo-instellingen internationaliseren. De UvA ging – weer als eerste en spoedig gevolgd door

Mij werd 12 maart gevraagd om op het Nuffic-jaarcongres een beschouwing te geven over hoe de internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs kan bijdragen aan het oplossen van mondiale problemen. Een relevant thema in een tijdperk waarin internationalisering en hoger onderwijs door bezuinigingen en korte termijn eigenbelang onder druk staan. De internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs kan ruwweg onderscheiden worden in drie fases. In de jaren zeventig en daarvoor lag het accent vooral op ontwikkelings-samenwerking: capaciteitsopbouw door Nederlandse universiteiten, en beurzen voor studenten uit ontwikkelingslanden – vooral bedoeld voor speciale internationale onderwijsinstituten zoals het Institute of Social Studies. Eind jaren zestig werd aan de UvA als eerste universiteit een Bureau Buitenland gevestigd, spoedig gevolgd door andere universiteiten. Tot midden jaren tachtig richtten die bureaus zich nagenoeg uitsluitend op ontwikkelingslanden. Aan de hbo-instellingen speelde internationalisering – met uitzondering van het kunstonderwijs – geen rol.

Onder invloed van Europese programma's voor onderwijs- en onderzoekssamenwerking zoals Erasmus verschoof in de jaren tachtig geleidelijk



andere universiteiten – ondanks felle oppositie van politici en media over tot het geven van colleges in het Engels om de uitwisseling aantrekkelijk te maken.

In de afgelopen jaren is het accent opnieuw verschoven: naar concurrentie om buitenlandse studenten en promovendi, waarbij rankings en inkomsten het beleid steeds meer bepalen en China het lonkend perspectief wordt. Nu worden volledige opleidingen in het Engels gegeven, en – ondanks dat op de kwaliteit, nut en noodzaak ervan het nodige kan worden afgedongen – is de

Blackboard is de oplossing

oppositie hiertegen nagenoeg verstomd: immers, de studenten die eropaf komen brengen, zoals recentelijk weer is aangetoond, veel geld binnen. Deze ontwikkeling kan niet verhullen dat er een aantal problemen zijn met de internationalisering van ons onderwijs. Capaciteitsopbouw en beurzenprogramma's voor talenten uit ontwikkelingslanden staan onder druk. De groeiende instroom van buitenlandse studenten komt vooral uit Duitsland en studeert vooral alfa- en gammastudies, niet bèta en techniek, terwijl wij toptalenten in asielzoekerscentra uitzetten. Onze eigen studenten zijn onvoldoende mobiel en internationaal competent. En waar buurlanden als Denemarken, Duitsland, ja, zelfs België, opleidingen en universiteiten naar het buitenland exporteren, heerst in Nederland nog de angst van het Schutte-effect van de jaren negentig, vernoemd naar de commissie die de hbo-fraude onderzocht. Als gevolg van die fraude, waarbij hogeronderwijsinstellingen onder meer geld ontvingen voor buitenlandse studenten kan een buitenlandse student tegenwoordig alleen een

Nederlands diploma krijgen als tenminste een kwart van de opleiding fysiek in ons land is gevolgd, een beperking waardoor we internationaal de boot missen.

Natuurlijk, onze universiteiten scoren nog steeds goed in internationale rankings en in Europese onderzoek- en onderwijsprogramma's, maar hoe lang nog? Als we niet meer internationaal gericht zijn en bewust van zowel de kansen als de risico's van internationalisering, verliezen we aansluiting. Het is tijd voor een nieuwe geïntegreerde visie op internationalisering, op nationaal niveau door de relevante ministeries hun hokjesmentaliteit te doen verlaten, op instellingsniveau door creatief en innovatief om te gaan met de mogelijkheden die er zijn, bijvoorbeeld virtuele mobiliteit en samenwerking. En door actief te blijven in capaciteitsopbouw en beurzenprogramma's in plaats van erop te bezuinigen. We kunnen een voorbeeld nemen aan internationale discussies over herziening van de internationalisering, zoals het actieplan van de International Association of Universities (www.iau-aiu.net), *Affirming Academic Values in Internationalization of Higher Education*, voorbereid door een groep van internationale experts, waaronder ondergetekende. In dit actieplan worden zowel de positieve effecten als risico's van internationalisering benoemd en aandacht gevraagd voor de sociale verantwoordelijkheid van hogeronderwijsinstellingen. Het wordt tijd aan dit plan een Nederlandse invulling te geven. ■■

Hans de Wit is lector Internationalisering van het onderwijs aan het Domein Economie & Management en directeur van het Centre for Higher Education Internationalisation aan de Università Cattolica Sacro Cuore in Milaan.

Dijkgraaf



Happy few

Princeton heeft zijn keuze gemaakt. Uit 26.498 aanmeldingen, meer dan ooit tevoren, allemaal met uitstekende papieren, zijn er 1931 gelukkigen geselecteerd. Uiteindelijk hoopt men 1290 nieuwe studenten 'van de klas van 2017' aan te kunnen nemen. In Nederland vergeten we vaak hoe klein de Amerikaanse topinstellingen zijn. Zo is het aantal eerstejaars in Harvard dit jaar 2076 en in Yale 1356. Deze drie universiteiten nemen dus met elkaar zo'n 5000 studenten aan, minder dan de 7148 eerstejaarsstudenten aan de Universiteit van Amsterdam. Er wordt tegenwoordig veel gesproken over de 1 procent – de selecte groep die de overige 99 procent van de wereld beheerst. Maar volgens deze berekening kan van de 5 miljoen Amerikaanse achttienjarigen maar 0,1 procent naar een van deze drie topuniversiteiten. En dan houd ik geeneens rekening met het feit dat een derde deel van de studenten uit het buitenland komt. Het kan trouwens nog erger. Onlangs werd in een ranglijstje Caltech genoemd als de beste universiteit van de wereld. Daar worden ieder jaar maar zo'n 250 studenten binnengelaten, minder dan het aantal fulltime hoogleraren. Deze (kleine) cijfers geven echter niet de juiste vergelijking. De Verenigde Staten is namelijk een groot land. Er zijn zo'n 300 miljoen Amerikanen, twintig keer Nederland. We krijgen dus een beter perspectief als we alle bovenstaande cijfers door twintig delen. Verkleinen we Princeton tot Hollands Madurodam-formaat, dan houden we een klasje van 60 leerlingen over. Het is niet moeilijk zo'n elitegezelschap in Nederland te vinden. Je nodigt bijvoorbeeld van ieder gymnasium de beste leerling uit en klaar. Ik weet zeker dat die 60 jongens en meisjes het uitstekend zullen doen, het prima met elkaar kunnen vinden, en later allemaal belangrijke dingen in hun leven gaan doen. Maar is Nederland echt geholpen met een topuniversiteit met 60 studenten? Ik denk het niet. ■■ Robbert Dijkgraaf